

VASILE GOLDIS – PRECURSOR OF THE IDEA OF UNITY OF THE EUROPEAN STATES DURING THE FIRST WORLD WAR

VASILE GOLDIS – PRÉCURSEUR DE L'IDÉE DE L'UNITÉ DES ETATS EUROPÉENS AU COURS DE LA PREMIÈRE GUERRE MONDIALE

VASILE GOLDIȘ – PRECURSOR AL IDEII DE UNITATE A STATELOR EUROPENE ÎN ANII PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

Eugen GAGEA,
Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Abstract

In the years of the First World War the leader of Arad, Vasile Goldiș, imposed as an important supporter of the idea of national unity of the European states. He was a good connoisseur of the problem of nationalities in Central Europe, seeking solutions for Romanians in the dualistic monarchy. He considered the issue of nationalities in Central Europe to be a world one, which can only be solved by a reorganization of the world into national states, which then unite in a supra-state structure. In the years of the war Vasile Goldiș was the Romanian who fought for the formation of an international solidarity of the peoples, in order to maintain peace in the world. As early as 1917, the Aradan politician anticipated the interwar and post-war organization of the world.

Résumé

Durant les années de la Première Guerre Mondiale, le leader d'Arad, Vasile Goldiș, s'est imposé comme un partisan important de l'idée d'unité nationale des États européens. Il connaissait bien le problème des nationalités en Europe centrale et cherchait des solutions pour les Roumains de la monarchie dualiste. Il considèrait que la question des nationalités en Europe centrale est une question mondiale, qui ne peut être résolue que par une réorganisation du monde en États nationaux, qui s'uniront ensuite dans une structure supranationale. Pendant les années de guerre, Vasile Goldiș était le Roumain qui s'est battu pour la formation d'une solidarité internationale des peuples afin de maintenir la paix dans le monde. Dès 1917, le politicien Aradan avait prévu l'organisation du monde dans l'entre-deux-guerres et l'après-guerre.

Rezumat

În anii Primului Război Mondial liderul arădean Vasile Goldiș s-a impus ca un important susținător al ideii de unitate națională a statelor europene. A fost un bun cunoscător al problemei naționalităților din Europa Centrală, căutând soluții pentru românii din monarhia dualistă. Considera problema naționalităților din Europa Centrală ca fiind una mondială, care nu se poate rezolva decât printr-o reorganizare a lumii în state naționale, care apoi să se unească într-o structură suprastatală. În anii războiului Vasile Goldiș a fost românul care a militat pentru formarea unei solidarități internaționale a popoarelor, prin care să se poată menține pacea în lume. Încă din 1917 politicianul arădean anticipa organizarea interbelică și postbelică a lumii.

Keywords: *politician, unity, nations, world, reorganization.*

Mots-clés: *homme politique, unité, nations, monde, réorganisation.*

Cuvinte cheie: *politician, unitate, națiuni, lume, reorganizare.*

La începutul secolului al XX-lea, Vasile Goldiș se afirmă ca un important teoretician al ideii naționale și un bun cunoscător al problemei naționalităților din Austro-Ungaria. După izbucnirea Primului Război Mondial Vasile Goldiș a devenit un important lider al românilor din Transilvania, cel care a căutat soluții pentru ca românii să își poată obține unele drepturi, ținând cont de situația din Europa. În 1917 Vasile Goldiș a realizat un important studiu, *Problema națională*, publicat în ziarul arădean „Aradi Hirlap”, unde vine cu o viziune nouă în privința organizării statale. Vasile Goldiș arată că problema naționalităților, chiar dacă este specifică statelor multinaționale, în timpul războiului a devenit o problemă mondială, care nu se poate rezolva decât printr-o reorganizare a lumii în state naționale, care apoi să se unească într-o structură suprastatală, o organizare care va „cuprinde mai multe națiuni, în cadrul căreia cooperarea voluntară, care este condiția principală a dezvoltării, este asigurată doar de egalitatea în drepturi” (ARADI HIRLAP, 1917, 1-3). Realizarea unei societăți suprastatale se putea face numai prin recunoașterea egalității tuturor națiunilor, fapt ce se putea face atunci când „nu numai popoarele, ci și marile state trebuie să renunțe nu doar la tot felul de hegemonii, dar și la pretenția superiorității lor ca stat” (ARADI HIRLAP, 1917, 1-3). Încă din 1917 politicianul arădean anticipa organizarea interbelică și postbelică a lumii, scriind că „Războiul Mondial va crea o organizație socială mult mai întinsă, care va cuprinde cea mai mare parte a Europei și pe acest teritoriu în această nouă organizație foarte multe naționalități trebuie să găsească o soluție, iar acest lucru se va putea realiza doar prin egalitatea deplină a tuturor naționalităților” (ARADI HIRLAP, 1917, 1-3).

În septembrie 1918 Vasile Goldiș era preocupat de reorganizarea lumii după război. A publicat un important articol, *Reforma constituțională în Austria*, unde arată că națiunilor din imperiu trebuie să li se acorde dreptul de a se conduce și să li se recunoască independența. Susține că națiunile trebuie să fie organizate într-o federație care să se bazeze pe egalitatea în drepturi. Vasile Goldiș atrage atenția asupra modului în care trebuie să fie înțeleasă independența în cazul popoarelor din imperiu. Politicianul arădean arată că „popoarele nu pot obține independență totală, care de fapt înseamnă anarhie” (ARADI HIRLAP, 1918, 1-2), ci trebuie să se „asigure apărarea celor slabi în fața celor tari”. Potrivit lui Vasile Goldiș, este necesară o reformă constituțională pentru a se reorganiza statele din Europa Centrală la sfârșitul războiului. Vasile Goldiș amintește politicianilor maghiari că națiunile din imperiu nu mai vor să fie dominate, ci trebuie să fie egale. Arată că clasa politică maghiară nu are de ce să se împotrivescă reformei și „dimpotrivă poporul maghiar ca popor mic și slab trebuie să stea cu toată puterea alături de reformă, pentru că doar prin această cale își poate câștiga propria independență” (ARADI HIRLAP, 1918, 1-2). Politicianul arădean afirmă că numai așa Ungaria poate rămâne parte a alianței popoarelor, alianță care este necesară pentru ca drepturile popoarelor mici și slabe să fie respectate de marile puteri. În 1918 Vasile Goldiș ajunge la concluzia că națiunile trebuie să fie independente și să aibă dreptul de autoguvernare, dar totuși să „fie mâinate de aceleași interese comune ale dezvoltării”. Vasile Goldiș nu a fost adeptul federalizării, dar a susținut ideea unei organizații suprastatale care să aibă ca scop principal menținerea păcii în lume.

În decembrie 1918, după realizarea Marii Uniri, Vasile Goldiș aduce în atenția clasei politice de la București ideile sale privind organizarea lumii. Cu ocazia predării solemne a actului de la Alba-Iulia regelui Ferdinand politicianul ardelean vorbește despre principiul egalei îndreptățiri a neamurilor pentru ca să se poată asigura egalitatea condițiilor de viață a tuturor cetățenilor. Arată că lumea civilizată se bazează pe comuniunea națiunilor și apariția unei organizări sociale care „să

asigure libertatea și dreptatea deopotrivă pentru toate națiunile mici și mari”. Vasile Goldiș considera că trebuie să se realizeze o „comunitate a națiunilor”, care nu mai puteau trăi dezbinată pe criterii etnice și geografice.

În 1919, odată cu încheierea păcii, marile puteri au pus bazele Societății Națiunilor. Referindu-se la rolul care trebuia să revină Societății Națiunilor Vasile Goldiș spunea că este o „întruchipare firească a aspirațiilor omenirii spre dreptate, spre triumful binelui și împotriva răului, spre victoria forței națiunii asupra pornirilor instinctuale primare” (GAGEA, 2008, 180). Vasile Goldiș considera că odată cu apariția Societății Națiunilor pacea poate asigura mai multă dreptate în lume, dar sesiza și pericolele care pândeau noua societate. În 1919 Vasile Goldiș considera că statele învinse în Primul Război Mondial vor trece la o politică revizionistă, fapt ce va slăbi societatea. Vasile Goldiș critica și politica marilor puteri de „a-și aroga un rol tutelar” (GAGEA, 2008, 189). Prin activitatea sa politică Vasile Goldiș a militat pentru formarea unei solidarități internaționale a popoarelor, prin care să se poată menține pacea în lume și să apară condiții care să asigure progresul mai ușor și mai rapid. În 1919 Vasile Goldiș își exprima satisfacția față de crearea Societății Națiunilor, dar în 1933, cu puțin timp înainte de moarte, își exprima regretul că societatea nu și-a putut îndeplini scopul, a „rămas stearpă” și nu a „rezolvat nici un conflict între popoare” (GOLDIȘ, 1933, 2). În 1933 Vasile Goldiș considera că popoarele din Europa au revenit la vechiul sistem, iar Societatea Națiunilor a eșuat și prin aceasta a dispărut și „frumoasa idee a dezarmării” (GOLDIȘ, 1933, 2). Fiind un bun observator al politicii mondiale, intelectualul arădean anticipa în 1933 noul conflict și considera că viitorul Europei depinde de modul în care vor fi rezolvate conflictele.

Bibliografie

„ARADI HIRLAP” , Arad, 17 noiembrie 1917.

„ARADI HIRLAP”, Arad, 29 septembrie, 1918.

GAGEA Eugen, *Vasile Goldiș 1862-1934*, Arad, Ed „Vasile Goldiș” University Press, 2008.

GOLDIȘ Vasile, „Societatea Națiunilor și Adunarea Națională de la Alba-Iulia”, în „Hotarul”, nr. 1, 1933.

